

КАНАДІЙСКИЙ ЕПАРХІЯЛЬНИЙ

ВІСТНИК

|

1945

Відсканував Василь Гаранджа

ПАСТИРСЬКЕ СЛОВО

З НАГОДИ ВОСКРЕСЕННЯ ГОСПОДА НАШОГО
ІСУСА ХРИСТА

В ПРАЗНИК НАЙБІЛЬШОЇ ПОБІДИ,
ДО ВИСОКОПРЕПОДОБНИХ І ВСЕЧЕСНИХІХ ОТЦІВ
І ВСІХ ВІРНИХ НАШОЇ ДІЄЦЕЗІЇ

“Кріпіться, Я побідив світ” (Йоан: 16, 33)

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Мої дорогі в Христі!

Ніколи в історії не було ще такої світлої побіди як у дні Христового Воскресення.

Многі познаки побіди можна було завважити у Христі, коли Він уздоровлював хорих, успокоював море, воскрешав умерших. Однак у цілій своїй величі, побіду виявив Христос щойно на Великодних Святах.

На Великдень обявився найперше **Христос, як Побідник життя над смертю**. По впадку Адама до Воскресення останнім словом у житті кожного був гріб, смерть, безнадійність. Щойно перший Христос, своїм славним воскресенням у третій день, побідив смерть і виказав правдивість своїх слів: “Я є воскресення й життя, хто вірить у Мене, цей хочби й вмер житиме” (Йоан: 11, 25). Зі сповненням отсих слів, кличе повен одушевлення св. Павло: “Смерте, де твоя побіда? Смерте, де твоє жало?... Пожерта смерть побідою... А Богові подяка, що Він дав нам перемогу, Господом нашим Ісусом Христом” (І. Коринтян: 15, 54-57).

У Празник Христового Воскресення, виступає ще **Христос, як побідник віри над безвірством**. Христос завсіди домагався від жидів віри у свої слова, довірія у свої діла. Коли ж жиди не повірили, ані Христовим словам, ані Його ділам, тоді Христос заповів ще Своє останнє чудо, що в ньому показуючи на храм Своєго Тіла, так відізвався до невіруючих: “Зруйнуйте цей храм, а в три дні здвигну його” (Йоан: 2, 19). Невіруючі жиди зруйнували у дійсності храм Христового Тіла, коли розпяли Сина Божого у Велику Пятницю й Він умер на хресті. Але по трьох днях, від Великої Пятниці розноситься радісна вістка з Єрусалиму, що

Христос воскрес із мертвих. Не безвірство віднесло побіду, але св. віра.

У день Великодніх Свят, показується вкінці **Христос як побідник любови над ненавистю**. Ненависть ворогів не могла вже дальнє посунутися, як коли вона зложила Христа до зимного гробу, привалила вхід тяжким каменем, запечатала державними печатками й для всякої забезпеки поставила ще при гробі на три дні римських жовнірів. А саме зі сповненням отсих останніх подій, розпочинається побідоносний похід Воскресшого Христа. Замість одного погордженої дерево-хреста ставляться безчисленні престоли, церкви й величаві храми. Замість одного невірного народу, навертаються з поганства нові народи. Замість маленької громади вірних учеників і учениць Христа, приходять тисячі й мільйони правдивих поклонників зі всіх станів, країв і віків. Перемогла любов Христа, а не ненависть ворогів!

Отся велична побіда Воскресшого Христа є також і провідною думкою наших Великодніх Богослужень. Попри радість, довіря й одушевлення для воскресшого Христа, вони ще оспівують Його як Побідника. Дуже много разів співаємо з радістю, що Христос воскрес із мертвих, **смертью смерть побідив**, а цим що в гробі дарував життя.” Часто повторюються у відправах ще й такі слова про побідоносного Христа, що: “Хоч у гріб зійшов Ти Безсмертний, проте знищив Ти адovу силу, **й воскрес як Побідник Христе Боже**, і жінкам Мироносицям звістив: радуйтесь! і Твоїм Апостолам мир дарував, і цим, що впали, подав воскресення.” Також лунає ще на Великдені пісня любови над переможеною ненавистю, де завзывається всіх: “Воскресення день і просвітімся торжеством і друг друга обнімім, скажім: Брата! **I цим, що ненавидять нас, простім усьо з Воскресенням.**”

Христова побіда є одночасно й нашою побідою. **Побідний Христос вливає у нас всіх непохитну певність, що ми віруючі служимо побідній справі.** Коли ми витреваємо при побідному Христі, то й ми самі будемо побідниками: добра над злом, життя над смертю, світла над темнотою. Воскресший Христос запевнює нас, що прийде час, де наші слізози переміняться у дорогоцінні перли-жемчуги, за які зможемо купити собі царство Боже. Що надійде день, де терня наших щоденних терпінь заміниться у золотий вінець нашого прославлення у небі. Що й для нас Велика П'ятниця заміниться колись у Світливий День Воскресення. **Останнім словом нашої св. віри не є смуток, терпіння, невдача, але щастя, радість і побіда!** Почерез століття кличе до нас всіх віруючих Христос, як колись до своїх учеників: “Істинно, істинно, го-

ворю вам, що ви будете плакати й ридати, а світ радітиме; ви ж будете сумувати, але смуток ваш у радість обернеться.” (Йоан: 16, 20).

У день Христового Воскресення розцвітаються великі надії, не лише для всіх поодиноких віруючих душ і всіх народів світу, але також для **нашого многострадального народу**. Хоч темно кругом нас у світі, хоч переживаємо сумні часи, хоч здається, що ми вже в гробі, проте ми є лише в хвилинах досвіду. Не знеохочення є останнім словом для нашого народу, але життя, надія й бессмертність. Понад непевність ниніших часів, упевнюює нас побідоносний Христос, що всі ми віруючі служимо побідній справі: “Отсе Я розповів вам, щоб ми мали у Мені спокій; страждання зазнаєте у світі, але будьте відважні: Яж побідив світ” (Йоан: 16, 33).

Однак нема побіди без боротьби. Через боротьбу до перемоги! Через терпіння до радості! Через Голгофту до Воскресення! Іншої дороги до побіди нема! Лише така є царська дорога до прославлення, що її перший перейшов наш Божествений Учитель, і через сумніваючихся учеників з Емаус, так нас упоминає: “О, нерозумні й тверді серцем, щоб повірити всьому, що говорили пророки. Чи не мав Христос це пострадати йувійти в Свою славу?” (Лука: 24, 24). а св. Апостол Павло пише: “А коли співтерпимо з Ним, то й разом із ним будемо співцарювати” (ІІ. Тимотей: 2, 12).

Побіда! Повна побіда! Остаточна побіда! Такі кличі лунають у пресі, й промовах. Гарні це слова, й підбадьоруючі. Але коли приглянутися глибше над значінням цього слова “побіда” то всі ми мусимо прийти до висновку, що **одиноко правдивою побідою для віруючого чоловіка є: побідити себе самого, віднести побіду над своїм тілом і пристрастями, своєю гордістю; побідити злі засади світа і побідити діявола, ворога наших душ.** Коли відзискаемо утрачену ласку Божу через покаяння і св. Спovідь, жити на цьому світі у стані Божої ласки й так у стані цієї ласки явитися при кінці туземного життя перед побідоносним Воскресшим Христом! З цією одною побідою будуть всі інші побіди. Без цієї одної остаточної побіди, всі інші побіди перемінятися у найбільше нещастя людини, не лише туземне, але й вічне.

Дорогі в Христі Братя й Сестри! Побідою Воскресшого Христа кріпімся й ми! Дивна сила скривається у побідоносному Христовому Воскресенні! Христова побіда поконувала всі труднощі. Вона розвязувала всі сумніви. Вона перемінювала Христових

учеників у непобідимих ісповідників. Всі вони повторяли за св. Павлом отсі натхнені слова: “Бо я думаю, що страждання теперішнього часу нічого неварті супроти тієї слави, що має явитися в нас” (Римлян: 8, 18).

Зі Світлим Празником Христового Воскресення засилаємо всім нашим Дорогим Отцям і всім Вірним нашої Дієцезії найщиріші наші воскресні побажання. Передовсім нашим дорогим і улюбленним канадським жовнірам на всіх місцях, желаємо повної побіди, під кожним оглядом, щасливого повороту домів, та вже слідуочого року, если не скорше, обходити Великдень в кружку родиннім, з приятелями та знакомими в Канаді.— Нехай Воскресший Ісус охоронить від грозячого нещастя наш цілий український народ і нашу св. Церкву, нехай потішить наших збігців і полонених, додасть надії всім безнадійним і усіх благословить.

Засилаємо також і наші щиро-сердечні Архієрейські Благословення.

† ВАСИЛІЙ, Еп. Орд.

† Ніль, Еп. Помічник.

Винипег, 31. березня, 1945 р.

(Заввага: Це Послання належить прочитати по усіх церквах в часі великомісничих Свят):

РОЗПОРЯДЖЕННЯ ЕПИСКОПСЬКОГО ОРДИНАРІЯТУ

1. Конференції наших священиків відбудуться в: Винипег, Торонто, Йорктон, в четвер 10. травня с.р., а в Мондер 17. травня. Всі Отці душпастири мають обовязок прибути на час, то є на год. 9.30.

2. Належить завчасу приготувати плян, опісля совісно перевести в життя, відносно вакаційної рідної школи і навчання катехизму, через кілька днів, по всіх кольоніях. Кождий отець душпастир приготовить дітей до першої св. Сповіди і Св. Причастія. При кінці вересня перешле звіт з літніх катехизацій до Еп. Ординаріяту.

3. Цого року в літі відбудеться вищий душпастирський курс для наших священиків. Час, місце і програму оголоситься в своїм часі.

4. Всі Отці мають обовязок цього року перевести збірку на потреби Святішого Вітця і св. Апост. Столиці, т.зв. “Петрів гріш.” Зібрані жертви належить прислати до Епископської Канцелярії.

† ВАСИЛІЙ, Еп. Орд.

о. А. Трух, ЧСВВ.

СВЯЩЕНИК І ЙОГО РІДНА МОВА

Доклад виголошений на конференції священиків
в Мондер, Алта, 27. квітня, 1944 р.

Нема такого священика, що був би ревним душпастирем, а не відчував того, що на кожному кроці йому треба щирої побожності й великого знання. Навпаки, він набирає щораз більше свідомості, що де велике знання й велика побожність— там великий успіх, а де більше знання й більша побожність— там більший успіх і більші осяги в особистім житті й душпастирській праці.

Якщо ходило б про зразок такого душпастиря, то вистарчить подивитись на нашого дорогого св. Йосафата, що наче ясна зоря вже понад 300 літ кидає ясне проміння на шлях українських священиків, щоб звернути їхню увагу на себе—для пізнання найкращого прикладу й наслідування його в усіх умовинах священицького життя й душпастирської праці.

Пізнати св. Йосафата, полюбити його щиро й перейнятись його духом—це просто обовязок кожного українського священика, бо певне на те й постановив Бог того українського душпастиря на вівтарях, щоб було на кого дивитися й від кого вчитися.

I. Священик у Канаді й його рідна мова

Вищесказані слова можуть без сумніву послужити як загальний і вистарчаючий дороговказ для кожного українського священика, що працює над своїм народом на рідній землі. Та українські священики, що працюють між своїм народом у Канаді, примушенні особливими умовинами звернути ще окрему увагу на справу української мови.

З огляду на те, що вирішення цеї справи матиме певне далекоїдучі наслідки, українське духовенство в Канаді повинно обговорити основно цю справу й вирішити її та наладнати поважною й певною постановою.

Щоб однак хтось зле не зрозумів, то вже на самому початку треба зазначити, що як горожани Канади, мусимо старатися, щоб як найкраще знати місцеву англійську мову, бо без неї ні кроку не зможемо зробити в горожанському житті. Але попри конечне знання горожанської мови тут у Канаді, не менше конечним є для нас і знання нашої рідної мови—української.

Про цю справу оцей наш доклад подає осьтакі точки.

1. Українська мова для нас, українських священиків, і в Канаді —наша рідна мова.... Ми одержали її, з Божої волі, разом із нашим походженням із українського народу. Вслід за цим, ми, також із Божої волі, повинні ту українську мову й уважати завсіди за свою рідну мову й любити її більш усіх інших мов,—до чого треба докончє знати її як найкраще й розмовляти нею зо своїм українським оточенням.

Хто з нас, українських священиків, покликаних Богом до душпастирської праці між своїм рідним українським народом у Канаді, не вважав би української мови за свою рідну мову, не любив би її, не знав би її добре й не розмовляв нею зо своїми парохіянами, а головно з молоддю, той робив би помилку, а на випадок свідомої погорди, виступав би проти певної Божої волі. Бо як це з Божої волі так сталося, що ми народились в українській родині й були покликані до праці між українським народом, то певне не є Божою волею, щоб українські священики відкидали й затрачували свою рідну мову, а цим ставили певний крок у винародовленні свого рідного, Богом даного їм народу.

2. Українська мова це також рідна мова ТОГО НАРОДУ, що над ним поставив нас Бог учителями, провідниками, душпастирями. Природний, Божий законкаже й кожному з наших ПАРОХІЯН, старих і молодих, народжених у Старім Краю, Канаді, чи денебудь інде, мати завжди українську мову за свою РІДНУ мову, любити її більш усіх інших мов, знати її добре й розмовляти нею аж до самої смерті зо своею ріднею й усім своїм українським оточенням. А що ми, українські священики, є духовними вчителями їхніми, то це наш моральний обовязок проповідувати їм також і науку Католицької Церкви про відношення до рідної мови. (Шпіраго, Народній Католицький Катехизм, Т. II., стор. 43, розділ: "Відношення християнина до народності.") Де є український священик на душпастирській праці між своїм народом, там має бути також його духовна наука для його вірних, як усі вони повинні ставитись до своеї рідної української мови. Бо чайже в нас у Канаді не повинен бути такий звичай, щоб український священик перший давав злий приклад своїм парохіям, а головно дітям, як легковажиться й закидається свою рідну, Богом дану нам мову... А як таке діялось би по наших парохіях у Канаді, то чи ми, священики, могли б одержати засвідчення Католицької Церкви й нашого сумління, що ми добре розуміємо й сповняємо Христову науку про відношення християнина до рідної народності, що її найціннішим дочасним скарбом є мова?

3. Погляд на інші католицькі народи, на інших католицьких єпископів і священиків, засвідчає, що всі вони плекають любов до своєї рідної мови й стараються про те, щоб усі їхні вірні знали добре свою рідну мову й говорили нею всюди й завсіди. Чи ті католики, а головно єпископи й священики, не роблять помилки, що так цінять і плекають свою рідну мову? А як добре роблять, то чи в нас не повинно б і не могло б бути подібно?

4. Саме небо вирішило в Католицькій Церкві раз-на-зажди рідномовне питання. Великий день зіслання св. Духа в виді огнених язиків і чудесне обдарування апостолів даром мов є постійною пригадкою, законом і певною відповідлю на це пекуче в Канаді питання, що в душпастирській нашій праці треба вживати рідної, української мови.

5. Це потверджує через довгі століття Апостольська Столиця, що різним народам дає рідних єпископів, у переконанні, що тільки тоді закріпиться й пошириться найкраще й найлегче Христова наука віри й моралі між поодинокими народами, як її провідуватимуть рідним словом рідні душпастири. А як деякі наші молоді парохіяни не мали в дитячих літах добрих опікунів і через те не навчились української мови, то це ще не визначає, що через їхнє незнання й священик має перестати говорити по українськи. З конечності потрібну науку він мусить дати їм у такій мові, що її ті занедбані наші діти знають, та в парі з цим треба докласти всіх можливих старань, щоб усі наші парохіяни навчились своєї рідної, української мови. Тим більше, що з утратою мови наші українські діти можуть дуже легко утратити й католицьку віру. Без знання української мови вони будуть почуватись між нами як чужі—й тоді дуже легко можуть прилучитись до якої не-української, а навіть і не-католицької групи, й пропасти зовсім для нас. Може й для неба. Спасення отже нашої молоді домагається від нас, українських священиків, великої пильності й ширих заходів у справі наладнання постійної науки української мови по всіх наших канадійських парохіях.

6. Наш церковний обряд доконче потребує доброго знання хоч принаймні української мови, щоб не згадувати вже про церковнослов'янську. І це відноситься так само до священиків, як до всіх вірних. Якщо всі ми знатимемо добре українську мову, тоді і з церковною дамо собі легко раду. Тоді певне почуватимемось у церкві свої, домашні.

Як буде в усіх, а головно в нашого юнацтва, потрібне знання української мови, тоді ні в співі, ні в проповіді, ні в сповіді, ні при навчанні катехизму, ні при інших парохіяльних підприєм-

ствах і працях не буде в нас ніякої перешкоди. Священики зможуть легко проповідувати й навчати, а люди—батьки й діти—без труднощів зможуть зрозуміти їх і брати участь. Це важлива справа. А що цю справу найкраще розуміють і в наших умовинах можуть вирішити священики, тому вони мають найбільший обовязок ужити всіх можливих заходів і засобів, щоб наладнати по своїх парохіях навчання української мови, щоб таким чином усі наші парохіяни, від найстаршого до наймолодшого, могли брати живу, діяльну участь у житті й праці своєї парохії.

А як би ми не зробили цього?... То згодом ми стоятимемо в Канаді гірш католиків інших обрядів, бо вони, щоправда, мають богослуження в незрозумілій для них, латинській мові, але все інше мають у своїй рідній мові; а ми мали б богослуження в староцерковній, тільки для декого зрозумілій мові, а все інше мали б у чужій, не-українській мові.

7. Кожний наш священик-душпастир має обовязок кожної неділі й свята, а крім того при різних інших нагодах подавати своїм парохіянам добру науку про Бога, спасення душі й усе те, що потрібне до того. А ця найважливіша тема на землі певне домагається від священика досконалого знання рідної української мови і спасення душ надто великі й святі справи, щоб за них братись із мізерним знанням мови, через що нема ні доброї поуки ні впливової заохоти.

Розваживши все те перед Богом і сумлінням, своїм розумом, просвіченим вірою, ми, українські священики, можемо в тій справі мати тільки один ясний погляд і одну рішучу постанову: за всяку ціну навчитись добре української мови, говорити нею всюди й завсіди зо своїми парохіянами й старатись невпинно та щиро про це, щоб усі наші молоді парохіяни навчилися і собі добре української мови й розмовляли нею завсіди—вдома, з наими й усім українським оточенням.

II. Священик—культурна людина

Ця перша частина доповіді вияснювала справу відношення українського священика до рідної мови з точки зору духовності, моралі. Та є ще дві інші причини.

Друга з них—вимога культури. Вступивши в духовний стан, священик не перестав бути звязаний обовязками, що їх він повинен сповняти як член культурної, інтелігентної верстви свого народу. Що більше. Священик повинен бути в перших рядах

тих проповідників і працівників, що стараються поширити культуру свого рідного народу. А що плекання рідної мови, що є наче ключем до культурного розвитку в ріднім народі, покажчиком, на якому ступені стоїть народня культура, то певне, що кожний священик, що хоче виявити свою дбайливість про розвій культури свого рідного народу, посвятить, скільки зможе, свого часу й труду справі розвитку рідної мови.

В Канаді ця праця повинна мати за головну точку—рідну мову. Ми не можемо будувати в Канаді української держави, але ми можемо й повинні плекати свою рідну українську культуру— почавши від рідної мови, що є ключем до всієї народньої культури.

III. Священик і патріотизм

Любити й плекати свою рідну українську мову повинен кожний священик тогож як—народній патріот. І це була б третя причина.

Ми породились українцями, ми є українським священиками й уся наша праця має звертатись головно до українського народу. Ми аж до смерти маємо любити щиро свій народ і працювати для його добра. Така Божа воля.

Щобільше. Наша любов до рідного народу має бути ще краща й живіша, ніж у світських людей, наших парохіян. Ми їх маємо вчити, як треба любити свій український народ. Для народу повинен кожний український священик бути як другий Мойсей, св. Павло, св. Йосафат. Першим знаком тієї любові до свого народу буде завжди—ревна праця над його релігійним освідомленням і житям. У тій праці буде необхідним знання української мови.

Висновок:

Розваживши все те, ми священики можемо в цій справі мати тільки один погляд і одну постанову: за всяку ціну навчитися добре української мови, говорити нею всюди й завсіди з парохіянами й старатися невпинно, щоб всі наші молоді парохіянини навчилися добре української мови, розмовляли нею в дома і в українському окруженні.

КАНАДІЙСЬКИЙ ЕПАРХІЯЛЬНИЙ

ВІСТНИК

2 - 3

1945

ПАСТИРСЬКЕ СЛОВО

З НАГОДИ ХРИСТОВОГО РІЗДВА
ДО ВИСОКОПРЕПОДОБНИХ І ВСЕЧЕСНИХ ДУХОВНИХ
ОТЦІВ І ДОРОГИХ ВІРНИХ НАШОЇ ДІЄЦЕЗІЇ

Христос Раждається!

Дорогі в Христі Браття і Сестри:

До приходу Христа світ жив в ненависті, незгоді й кривді. З однієї сторони горді мажновладці, з другої бідний, пригноблений і спрагнений справедливості нарід. Панував самовласник Ірод на чолі грубої сили пястука і тогочасної зброї.

Серед темряви душ нараз Бог дає небесне світло потіхи. Ангели Божі пригадують всім на давно призабуту і погребану правду, що на світі таки є мир для людей доброї волі, що слава Божа таки сяє, хоча як темно булоби і безнадійно. Проти всюої темряви і розпukи, нараз неземним світлом засвічує і променіє Божа слава і нова благодать для всіх.

Дитятко Ісус приходить на світ як немічне немовля, щоб всім дати доступ до себе. Воно пригадує ту правду, що люди є для себе братами і сестрами, що перед Богом всі ми є рівні, що між нами має панувати згода і любов, мир і справедливість. Перед Дитятком Ісус клякають бідні пастушки і можні царі; у ніг Дитятка стелють свої дари. А всі ці дари, всі ці поклони, озарює вифлеемська зоря своїм небесним світлом, якого світ ще не бачив і не побачить; ангельська пісня голосить радість і потіху.

Христос приніс правдивий мир і згоду для всіх людей земної кулі. Мир, що є опертий на Божій ласці і любові і справедливості. Через той Божий мир йдуть спільно бідні і богаті, прості і можні, без спорів і зависті, бо ідуть вони не за земним, а небесним світлом, і тому доходять до своєї мети і творять Боже братерство між людьми.

Зависний світ не хоче знати миру і згоди. В особі царя Ірода та його прибічників, він тайтъ злобу, підступ, і несправедливість через морд вифлеемських дітей. Ллеться невинна кров дітей, ллються тяжкі слізози матерій. I пише святе Письмо, що "Ра-

хиль плакала за своїми дітьми і негодна була затишитися, бо їх нема"...

Та старозавітна Рахиль, що проливає сліззи за своїми дітьми, є прабабом матері всього народу.

Минає 1945 літ від того часу, а й тепер ці події такі правдиві, такі живі, такі яркі, начебто недавно доперва збулися. Так само й нині світ тужить за правдивим миром, за згодою між людьми, за любов'ю і справедливістю.

Плаче новітня Рахиль за своїми дітьми і не може знатишитися, бо вони лягли в крові на побоєвищах широкого світу і тільки могилки свідчать про втрачене молоде життя, про погребану надію. А кілько є таких, що навіть знаку-сліду не остало, навіть могилки нема?

Зависть і кривда запанували в людських серцях; там, де нема нині Божої ласки, там й тепер Ірод снує в душах свої затії, кує свою крамолу, готовить нову різню неповинних, нові ріки сліз.

Через кінець цеї війни ми дістали зверхній мир; але правдивого, дійсного мира, внутрішнього мира і згоди між людьми, далеко ще не видати. І хтож це годен заперечити і хтож того не бачить?

Втікають нині люди з рідних земель, з осель своїх прадідів, де цілі покоління виросли і вимужніли у вірі та чести. Нині для них місця не стало на цій землі, що кровю обкипіла предків їхніх, що злита потом многих родів і многих поколінь.

Каже нам свята віра, що сам Син Божий мусів втікати перед злобою опричників Ірода. Втікав на чужину, в холодну і невідому ніч, в далеку і незвісну землю. Чужина приняла і схоронила Боже Дитятко, щоби у догідний час вернуло зі своїми земними родичами у місто Назарет.

Прийде час і Христос виступить зі своєю Божою науковою споконвічної правди, незмінної і рівної для всіх.

Прийде час і Христос піде левадами і оселями Галилеї, навчаючи всіх і всім помагаючи на кожде горе, біду і нужду.

Прийде час і Христос знова роз'яснить світло в людських душах, хорі стануть здоровими, сліпі прозріють, глухі почують, як про це предсказав пророк Ісая.

Невинний Христос приходить у той брудний світ, де кривдою обкипіли серця, де згоди ні миру нема— щоби принести мир і згоду, любов і прощення.

Такий красний той Божий світ і стільки добра в нім Бог сотворив для всіх!

Такий безмежно добрий Бог для кожного з людей зокрема і для всіх разом!

І такий нерозум світа, що не вміє і не хоче оцінити цих Божих дібр, що кривдить один другого, що згоди нема, бо в серці миру нема через гріх.

І ходить та тінь Ірода нині між нами по світі, велитенська часом і грізна своїм гнівом, своєю безпощадністю та впертою зарозумілістю.

А Дитя Ісус говорить нам про безконечне милосердія Боже, про всеобіймаючу Божу любов, про оконечну побіду Бога Творця над лукавістю людських розумів і закаменілої в гріхах волі.

Пливуть нині звуки дзвонів в цей великий празник Христового Різдва, ѿ кличуть усіх, що мають віру, до святих церков Божих, до молитви, до згоди і любови, до миру і справедливості.

Пливуть ці звуки тут, у нас в Канаді, пливуть вони певно також за морем в нашій Україні. На голос тих різдвяних звуків нема нині серця, що не тішилося б новонародженим Христом.Хоча світ суворий і безмилосердний, Ісус пригорне нас до себе всіх. Зєднає нас як одних братів і сестер тих, що на рідних землях і тих, що нині скитаються світами, і нас у вільній Канаді.

Нині відчуваємо всі і ту радість многих, що діждалися повороту своїх синів з далеких побоєвищ світа. Неодна родина засяде до Святої Вечері з новою радістю, в крузі тих, котрих тому рік ще не було між нами. Вони тепер здорові і цілі вернулися до нас на втіху нам і на дальшу працю та життя по Божій волі.

Деяким однак сльози, як перли покотяться по лиці. Бо в цю радісну хвилину Різдва Господнього, нагадають собі синів своїх, які може вже ніколи на цім світі не вернуть до них. Не стріне їх рідна мати, втираючи сльози радости, а радше згадає слізми тихого смутку, бо вони віддали життя молоде за свій край—вітчину, Канаду. До тих усіх, котрим Господь судив перебути такі хвилини в це Різдво, я засилаю від серця моє глибоке співчуття і разом з Вами жалію молодого життя та молюся за душі геройв.

А тим всім, що далеко від нас, скитаються нині по чужих землях, непевні затрішного дня і без куска хліба, я шлю через моря і гори мою сердечну молитву з усіми моїми отцями духовними і всіми нашими вірними, щоби Бог ласкавий скоротив для них ці тяжкі хвилі проби і повернув назад у рідні оселі, свободні від жаху і переслідування.

Дай Боже, щоб прийшов той час, коли світло вифлеємської зорі розпромінить увесь світ і люди всі зрозуміють себе наново братьми і сестрами у стіп ясел Божої Дитини.

Молимо Христа, щоб прийшов той час, коли правдивий мир сердець і згода умів запанують на світі, коли кривда загине, а запанує Божа справедливість для всіх, що нині плачуть і гинуть в голоді і холоді.

Сподіємося, що прийде той час, коли світ утруджений і знеможений клякне перед Дитятком Ісус, щоби приняти завіт вічної правди і ласки, міра і згоди.

З тою вірою стрічаймо й ми різдвяні цьогорічні дні і нехай надія сіє в серцях наших, як та зоря вифлеємська, як незрівнаний ангельський спів.

З тою вірою і надією ми бажаємо Вам усім якнайкращих Свят, і потіхи, щасливого довгого віку і всіх ласк від Дитятка Ісус.

Нехай Господь своєю ласкою благословить всім Вам і опромінить своєю любовю! В тій цілі засилаємо й наше Архієрейське Благословення.

† ВАСИЛІЙ, епископ ординарій
† НІЛЬ, епископ помічник

Винипег, 15. грудня, 1945.

Це послання належить прочитати по всіх церквах нашої Дієцезії в часі Різдвяних Свят.

Ч. 127/45.
30. X. 1945.

НОВЕ ЗГРОМАДЖЕННЯ СЕСТЕР У КАНАДІ

Подаємо до відома, що на основі властей отриманих від Апостольського Престола, письмом з 17 травня, ч. 1134/45., та нашою грамотою з дня 19. VII. Ч. 64/45, ми канонічно ерегували в нашім канадійськім екзархаті нове законне Згromадження під назвою: Сестри Місіонарки Христіанської Любові.

Ціль Згromадження є попри освячування своїх членів, закріплювати і поширювати Христове царство виконуванням діл християнської любові й милосердя, щодо душі й тіла, головно ж між бідною фармерською й робітницею клясою по парохіях і місійних станицях. Сестри будуть вести релігійну, виховну, добродійну, та соціальну працю на славу Божу й добро душ. Осідок їх є в Гримсбі, недалеко міста Гамільтону, а Ординаріятським Делегатом є іменований Впр. о. Марко Романович, ЧСВВ.

У всіх справах, що звязані зо Згromадженням треба звертатись

на адресу: Rev. Mark Romanovich, OSBM., Box 122, Grimsby, Ont.

Про дальший розвій Згromадження, уловини прийняття й час отворення новіціяту подається в нашій пресі.

Радісно звідомляючи про цей новий, так гарний і спасений обяв релігійного життя в нашій епархії, всім дуже поручаємо прийти на зустріч новому Згromадженню, своїми молитвами й моральною та матеріальною поміччю.

Від Єпископського Ординаріяту
† Василій, Епп.

134/45.

ЗАРЯДЖЕННЯ ЕПИСКОПСЬКОГО ОРДИНАРІЯТУ

Відносно “мішаного супружжя” проситься добре перестудіювати доклад о. р. Хомяка, ЧНІ. Коли проситься о диспензу від мішаного супружжя, треба конечно подати: 1. імена і нависька осіб, 2. подати причину канонічну, 3. сколектувати таксу за диспензу, та переслати її до Еп. Канцелярії, яку опісля Еп. Ординаріят мусить відіслати до Риму. Найменше такса \$2—5, після можности осіб, 4. конечно прислати до Еп. Орд. підписані услівя стороною некатолицькою.

Від Еп. Ординаріяту,
† Василій, Епп.

Орд. 135/45.

ДИСПЕНЗА НА РІЗДВЯНИЙ ПІСТ, 1945

З огляду на канадийські обставини, позволяється на уживання мясних страв в всі дні тижня, за відмовленням 1. “Отче Наш” і 1. “Богородице Діво”, перед юдово. В середу і в пятницю не вільно їсти мяса, хіба що з іншої причини св. Церква на це позволяє.

Від Еп. Ординаріяту,
† Василій, Епп.

ЕПИСКОПСЬКИЙ ОРДИНАРІЯТ ПРИГАДУЄ ОБОВЯЗОК:

1. Прислати звіт катехизації в р. 1945.
2. Прислати відписи метрик найдалі до кінця цього року.
3. Прислати збірку на "Петрів гріш", збірку на семинар, і збірку на скитальців і біженців воєнних.

СТАТИСТИКА

З кінцем року 1945, наш Екзархат числить 112 священиків, 2. діаконів (дієцезальні), та 11. дієцезальних питомців.

Дієцезальних священиків 55. Монахів: оо. ЧСВВ. 40., оо. ЧНІ. 16, і 1. о. Облят.

ПИТОМЦІ ДУХОВНОЇ СЕМИНАРІЇ

Діяк. М. Ворона, богосл. IV. р. Едмонтон
Ів. Овчарик, богосл. IV. р. Едмонтон
Вол. Бандура, богосл. II. р. Торонто
Вол. Василишин, богосл. I. р. Едмонтон
В. Орівський, богосл. I. р. Едмонтон
М. Блаженко, богосл. I. р. Торонто
М. Грещук, філ. III. р. Торонто
Туткалюк, філ. II. р. Едмонтон
В. Обарянник, філ. I. р. Едмонтон
Т. Гарасимчук, філ. I. р. Торонто
Я. Рудачек, філ. I. р. Торонто.

о. В. Дзюрман

ВИХОВАННЯ ПОКЛИКАНЬ ДО РЕЛІГІЙНОГО ЖИТТЯ

(Відчит виголошений на Священичій Конференції у
Вінніпегу, Ман., дня 10-го травня, 1945 р.)

I. ПОТРЕБА ПОКЛИКАНЬ

Нема дієцезії в Канаді, що мала б такі великі перепони, що знала б так великих труднощів, як наша дієцезія в останніх 50 літах. З другого боку нема дієцезії в Канаді, що зробила б та-кий великий поступ за останніх 50 літ, як наша Українська Ка-толицька Дієцезія.

Вправді Господь Бог поблагословив тяжку працю наших Піо-нірів, Єпископів, Священиків й Вірних великим, святим успіхом. Наші парохії збільшилися, наші інституції розвиваються, а нові засновуються кожного року.

Хоч поступ є великий, але наші недомагання також не малі. Нині я хочу сказати дещо про одно основне недомагання, котре є корінем всіх наших трудностей, а то є брак священиків і Сес-тер, а що більше брак покликань до священичого і монашого стану.

Наша Дієцезія заскорі розвивається для наших сил. Кождий священик перетяжений працею. Там де англійські парохії мають двох, трьох священиків, ми маємо одного. Десятки нових паро-хій можна заснувати, але нема священиків. Інституції слабо сто-ять тільки тому, бо не маємо священиків, що могли б відложити всі свої зусилля для сеї праці. Наші організації, БУК, УКЮ, Ліга Укр. Кат. Жінок, Місійне Товариство, недомагають якраз тому, бо священики через свою парохіяльну працю не можуть посвятитися вповні, щоб організувати ці товариства.

З цого виходить, що нам конечно потрібно більше покликань до священства.

II. ОБОВЯЗОК ПАРОХА

Це правда, що покликання походить від Бога, але це правда, що його треба виплекати, заки можна скористати зі сеї Божої ласки.

Щоб покликання в нашій Дієцезії збільшалися, то потрібно активної кооперації кожного священика. Жаден священик не може в совіті занехати цього святого обовязку.

Тепер насувається питання—що саме може зробити священик у парохії, щоб виховати більше покликань.

Проповідь на тему покликань

1. Якби кожний священик мав тільки одну проповідь сего року про покликання, се булаб велика поміч для св. Церкви.

У такій проповіді можна б представити:

а) Велике значіння й потребу священиків з точки релігійної і національної.

б) Велич привілею родичів мати сина за священика, доньку за Сестру.

в) Знаки правдивого покликання.

г, І можна б закінчити сю проповідь, заохочуючи до щоденної молитви за збільшення покликань.

(Щодо проповідей то Отці Василіяни мають дуже практичну літературу на тему покликань під заголовком, “Начерки до Проповідей Про Вибір Стану.” На жаль сі Начерки неможливо тепер дістати, але якби Отці бажали то напевно, що Отці Василіяни зробили б нам ту прислугу й видрукувалисі “Начерки” у формі брошурки. Навіть в англійській мові тяжко знайти щось такого конкретного і практичного на тему покликань як сі “Начерки.”)

Добрий Примір

2. Окрім проповіди о. Парох, своїм ревним прикладним життям, лагідним поводженням, дає завжди добрий примір, щоб юнаки забажали й собі стати такими священиками, а батьки мали б охоту мати таких синів.

3. Кождий парох постарається виховати хоч одного священика своїм коштом.

ІІІ. МІСЯЦЬ ПОКЛИКАНЬ

Ревний священик ще більше забажає причинитися до сеї святої праці. Такий парох може зорганізувати “Місяць Покликань” у своїй парохії. Слідуюча є програма на такий місяць: Ся програма є коротка, практична й має апробату Католицької Наукової Організації в Америці. Ся програма напевно принесе успіх як священик поступить після неї. Є дві часті до сеї програми.

Перша частина є духовна:

Насамперед потрібно збільшити духовне життя у молоді через молитву, приступлення до Найсв. Тайн, і жерту.

1. **Молитва:** а) Під час сего місяця кожна дитина має говорити

раз “Богородице Діво” по ранішних і вечірних молитвах, щоб Бог збільшив покликання межи молодіжку й ще має додати таку маленьку молитву: “Дорогий Ісусе, поможи мені бути священиком (братчиком, сестрою), як це є Твоя свята Воля.”

б) Під час місяця дитина повинна зробити новену на цю інтенцію.

в) Кождої неділі під час “Місяця Покликань” о. Парох разом з вірними помолиться про добрих священиків для нашого народу й усього світу.

2. **Приняття Найсвятіших Тайн:** Священик захотить молодь, щоб раз на тиждень під час “Місяця Покликань” приступала до св. Причастія.

3. **Жертва:** Під час того місяця діти складають свої центи і стають членами Місійного Товариства. У сей спосіб зроблять вони щось активного для своєї Церкви.

Друга частина сеї програми є наукова:

1. о. Парох дає лекції для молоді у катехізмових клясах і на засіданнях Молодечих Товариств, про покликання.

а) Наприклад: Знаки покликань, т.е., добре здоров'я, здібність до науки, чесний характер, і відповідна інтенція.

б) Можна пояснити різні типи праці, що їх священики й сестри сповнюють, н.пр. Парохіяльна робота, місійна праця, учительство, завідування інституцій, шпитальна праця, і т.д.

в) Можна представити як запобігти перешкодам до релігійного життя:

Заборона родичів, убожество, і т.д.

2. Треба мати для молоді відповідну літературу про покликання. В українській мові тепер є дуже маленько на цю тему, але в англійській мові можна найти богато цікавих брошурок наприклад:

“Follow Me” for boys.

“Follow Him” for girls, by Rev. Godfrey Poage.

“Would you like to say Mass, too,” by Rev. R. Ginder.

“Vocations to the Priesthood,” by Very Rev. L. A. Fenn.
Father Lord has some very fine pamphlets on vocations.

3. Парох старається пізнати добре, хто з його молодих юнаків надавався б на священика і старається на нього обережно впливати у цім напрямі, а одночасно молиться про покликання для него.

4. На закінчення “Місяця Покликань” священик може уладити

гарний і величний “День Священика”, коли можна б цю справу представити всесторонно, а навіть і з фільмою “Говінг Май Вей” або подібними картинами з життя священиків та їхньої спасеної праці в нашім народі, чи в інших націях.

IV. ЗЯСОВАНИЙ ПЛЯН АКЦІЇ

1. Основна причина всіх наших недомагань на релігійному полі у Канаді є брак Священиків і Сестер. Тому конечно треба пле-кати покликання до священичого і монашого стану.

2. Збільшення покликань може бути тільки тоді, коли свяще-ники будуть мали практичний плян акції.

а) Кождий священик повинен насамперед розуміти важність покликань для нашої Дієцезії.

б) Священик повинен дати хоч одну проповідь на рік на тему покликань.

в) Треба виробити велику пошану до священичого стану межі родичами так, щоб вони заохочували своїх дітей до релігійного життя.

г) давати молоді від часу до часу лекції про покликання.

і) Заохотити всіх вірних щоденно молитися до Всешишнього о збільшенні покликань у нашій Дієцезії.

е) Відложить один місяць на рік як “Місяць Покликань.”

е) Стреміти до того, щоб сей місяць покликань був уладже-ний на дієцезальну скалю.

Ми все повинні мати на думці слова нашого Спасителя й Віч-ного Священика:

“Жаль мені цього народу, бо він наче вівці блукаючі, що не-мають свого пастиря”... “Отсе живо велике а робітників ма-ло, просіть отже Господа жнів, щоб післав женців на своє жни-во.”

о. Володимир Шевчук, ЧСВВ.

НАШІ ЦЕРКОВНІ БУДИНКИ

(Реферат виголошений на Конференції Священиків
в Мондері, Алта., дня 17-го травня, 1945)

Наши церкви повинні бути такі, що собою притягали людей.
А такими будуть, коли у них буде:

а) Священик поважний, скромний у поставі і поведенні; його гарний спів і проповідь.

б) Гарний спів, що не разить уха, а наклонює до набожності.

в) а сама церква щоб була вигідна під кожним зглядом, чисста і відповідно прикрашена. Про останнє буде наша бесіда.

1. МІСЦЕ. У будові наших церков треба конечно звернути увагу на деякі речі. Найперше вона має находитися в осередку тих людей, що для них її будується. Будувати церкву радше в місті, місточку, чи кольонії, як на фармах і недоступних місцях, де нема ні залізниці, ні басів, ні доброї дороги. Коли будуємо, нехай буде її знавець, а не партач. Дальше, уважати на це, щоб вона мала відповідний нашему обрядові стиль і при тім була практичною. Тут належить зазначити, що на будову церкви треба позначення від Епископського Ординаріяту.

2. СТИЛЬ. Не богато можемо сказати про стиль, бо на це треба присвятити окремий відчит, взоруватися на сотках вже збудованих у Канаді церквах, бачити їх злі і добре сторони і оскільки можливо достосувати наш стиль до нашого клімату і статків громади для якої церква будується. Належить також вислати начерк церкви до Еп. Ординаріяту до одобрення.

3. ПРАКТИЧНІСТЬ. Є у нас в Канаді многі церкви збудовані стилево, гарно розмальовані й прикрашені, та знаходяться у приступному місці. Але буває й так, що деякі наші церкви є непрактичні, бо будували їх такі, що на цім ділі не розуміється. Тому в будові церков треба вистерігатися таких похибок: наші церковні будинки не повинні бути ані за високі, ані за вузькі. Не ставити їх на таких горбах, що годі на них видрапатися, чи автом зайхати. Щоб були такими тісними, що не було б місця де й лавок поставити. Доступ до хорів, щоб не був стрімкий, вузький, а самі хори за низькі й не освітлені, так що темно було б читати дякові й співакам-хористам. Не ставити коло головного престола шафів на церковні ризи, але збудувати на це осібні дві захристії, одну для священика й церковних риз, а другу для па-

ламаря, й старшого брата, щоб міг на час подати кадильницю, позасвічувати свічки, й бути на услугах для священика при богослуженнях. Не вішати кадильниці на цвяхах, але мати на ней осібну шафу, найкраще зі сталевої бляхи. Не тримати на престолах задимлених цвітів, але їх по якомусь часі змінити новими штучними цвітами. Не допускати, щоб накопичувано по стінах дешевих і невідповідних образів, але ліпше один образ гарний, або кілька, як кільканадцять негарних. Не терпіти, щоб церква була довгими роками невикінченою й непомальованою, принайменше одною краскою. Такі й цьому подібні похибки робили б нашу церкву неповажною, людей не притягаючою, а для посторонніх давало б некорисне для нас свідоцтво про наше реалігійне наставлення. Ми стараємося мешкати у гарному, практичному й притягаючому домі. Чому Божий Дім, де замешкав Самий Бог, не мав би мати таких прикмет? Щоб мати образ практичної, естетичної і притягаючої церкви, то перейдемо деякі подробиці.

4. ПОДВІРЯ. Найкраще мати коло церкви бодай пів акра площи, обведеної живоплотом і засіяної травкою. З обох сторін церкви повинні бути грядки з цвітами, а сама площа повинна бути кругом обсаджена гарними деревами: березою, смерекою, ясенем, берестом, кленом, рябиною, тополями, й т.п. До церкви повинен провадити цементовий хідник. Коло сходів до церкви повинна бути і скрабачка, щоб не вносити болота до середини церкви. Самі сходи, коли високі, повинні мати поручча. З надвору церква повинна бути викінчена, й помальована. Два три рази скосити траву кругом церкви, щоб можна зробити обхід на празник, чи єпископські відвідини.

5. ПРИТВІР. Притвір, або присінок, є це перша части церкви, що ним входимо до середини самої церкви. Конечний він у кожній добре збудованій церкві, щоб у скупленні ввійти до нутра церкви, або храму вірних. У літі притвір захоронює перед зимном. У притворі повинен висіти хрест із Розпятим, як і також хрестильниця зі свяченою водою.

8. ПРИЗВІТЕРКА. В цій часті церкви має бути гарний престіл. Престіл відповідає величині місця, а кивот престолові. Престіл на підвищенні. Перед престолом диван. Не престолі чистий обрус, цвітів не багато, але в добром густі. Свічників не забагато.

9. ЗАХРИСТИЙ. Їх повинні бути дві. Одна для священика з шафою виключно на ризи і церковні посудини, щоб вигідно можна поскладати ризи і це повинен допильнувати самий свя-

щеник. Треба подбати, щоб було подостатком церковних риз і уборів: фелонів кілька світлих (один на празники, чи великі свята, а другий на звичайну неділю, а ще один принайменше чорний фелон на похорон, панаходу чи парастас; ризи мають бути чисті, не подерті, і посмаровані. За два стихарі і по кілька ручників до рук і чаші. Про захристію дбає паламар; він також обслугує священикові. Старатися, щоб цей чоловік справді її пильнував, до Богослуження все наперед приготовлював, щоб не вганяв довкола престола в часі Богослуження. Він повинен бути завжди як найчистіше і по святочному убраний, скромний, поважний, що знає своє діло. Паламарів старих, незручних, неохарних треба поволі і тактовно заступати молодшими, та їх до того належно підготувати.

7. ЦЕРКВА. Простора, щоб вигідно поставити лавки, що сьогодні прямо необхідне. Огріття повинно бути рівномірне на цілу церкву. До цого треба поволі усувати "пайпи і байштоки", натомість закладати форнеси. Вікна, якщо не виці висоти чоловіка повинні бути з непрозрачного матеріялу. Підлога і лавки з доброго матеріялу, завжди чисті (без болота і пороху. В церкві повинен бути відповідний тетрапод, на нім хрест та празничний образ.

6. ХОРИ. Вигідні, просторі, добрі сходи, добре освічені і можности з лавками.

ЗАКІНЧЕННЯ.—Церква повинна бути викінчена і бодай поєдинчо помальована, з гарними і відповідно дібраними і розложеніми образами. Взагалі у церкві не повинно бути нічого такого, що разило б інтелігентного чоловіка. Нашу церкву нехай ціхує краса, чистота, пропорція і практичність.

о. Р. Хомяк, ЧНІ.

МІШАНІ ПОДРУЖЖЯ

(Доклад виголошений на конференції священиків
у Йорктоні, Саск., 6-го травня, 1943 р.)

Подружжя заключене між охрещеними особами, з котрих одна сторона є католицька, а друга належить до секти протестантської, чи схизматицької, називається мішане подружжя.

Воно належить до подружжих перепон **збороняючих** (імпедіментум імпедієнс), цебто таких, що творять подружжя важним, але недозволеним. Це подружжя є перепоною збороняючу тому, що ересь і схизма між охрещеними особами, після жадного права, не становлять перепони уневажнюючої (імпедіментум діріменс.)

I. Становище Церкви відносно мішаного подружжя.

Церква заказує якнайгостріше заключати подружжя охрещеним особам, з котрих одна є католицька, а друга належить до секти протестантської, чи схизматицької; воно є заборонене та-кож Божим правом, коли католицькій стороні й потомству грозить духовна небезпека (кан. 1060).

Нехай Ординарії й інші душпастири:

1. відводять, оскільки тільки можуть, вірних від мішаних подружж;
2. Коли ж їм перешкодити не можуть, нехай доложать усіх старань, щоб вірні не заключали таких подруж проти Божих і церковних законів (кан. 1064, 1 і 2).

Нехай також відводять вірних від заключення подруж з тими, що відступили від католицької віри, хоч не перейшли до некатолицької секти, або належать до товариств осуджених Церквою (кан. 1065, 1.).

II. Чому Церква так гостро забороняє мішані подружжя?

Тому, що в них:

1. католицька сторона є наражена на байдужність у вірі й на недбалство в виповненні релігійних обовязків, одним словом на утрату вічного спасення,
2. католицьке виховання дітей є загрожене.

Статистика стверджує, що коли одна сторона є католицька, а друга некатолицька, то близько 66 процентів дітей із кожної сот-

ки не визнає жадної релігії, або дві третіх пропадає для Церкви.

З. Католицькій стороні діється велика несправедливість. Католицька сторона, що заключила раз важно подружжя за життя некатолицької сторони не може другий раз заключати подружжя, а некатолицька сторона може колинебудь покинути католицьку сторону, дістти державний розвід і заключити нове подружжя за життя католицької сторони. Тим чином у мішаних подружжях права не є рівні і католицька сторона стає покривджена.

I тому Церква не лише отверто ганить й ясно осуджує, але й гостро забороняє таке подружжя.

Св. Церква ніколи не уділяє диспензи щодо мішаних подружж, хіба, що є слушні та важні причини. Однаке й тоді вимагає сповнення слідуючих умовин, іменно, що:

1. Некатолицька сторона, беручи шлюб перед католицьким священиком, дасть запоруку, що католицька сторона не буде наражена на небезпеку утрати св. віри;

2. обі сторони (католицька й некатолицька) поручать, що всі діти тільки в католицькій вірі будуть охрещені й виховані;

3. є моральна певність, що некат. сторона буде заховувати те, що прирекла. Звичайно на письмі умовини мають бути подані (кан. 1061.) **Сповнення тих умовин св. Церква завсіди вимагає наявіть тоді, коли одно з них пімре і у небезпеці смерті.**

Католицька сторона є обовязана второписно подбати про навернення некат. сторони (кан. 1062).. Однаке цей обовязок вже не належить, як передтим, до умовин конечних, щоб дістати диспензу на заключення мішаного подружжя. Обовязок навернення некат. сторони треба поважно поручити католицькій стороні, щоб тим чином віддалити небезпеку зіпсуття та зарадити спасенню некатолицької сторони.

Коли Церква позволила заключити мішане подружжя, подруги не можуть, перед або після заключення подружжя в Церкві, самі або через свого заступника т.зв. прокуратора зложити, чи відновити подружу згоду перед некатолицьким пастором, як особою, що справує діїства протестантської, чи схизматичної секти, тому, що Церква заборонила лучитися в духовних справах з ерстиками й схизматиками. Коли ж державний закон велить подругам явитися перед некат. пастором, як особою, що виконує обовязок державного урядника, подругам дозволено є це вчинити, щоб лиш виповнити державний закон і уникнути немилих наслідків.

ІІ. Як має поступати парох в самім заключенню мішаного подружжя?

Треба розріжнити подвійну присутність пароха: чинну, коли уживає святих дійств, приписаних Требником при вінчанню й пасивну, коли тільки є присутній як свідок, що питає й приймає подружу згоду обох сторін поза Церквою, без благословення вінчання, без священичих риз; однаке заключене подружжя має записати до книги метрик вінчання. Парох не може дати шлюбу молодятам мішаного подружжа без диспензи. Треба конечно диспензи від Єпископського Ординарія.

До заключення мішаного подружжя з диспензою позволяється на **пасивну** присутність. Тому що приписана форма до важності подружжя **вимагає** присутності священика, його присутність є конечна й має священик ще спітати та прийняти подружу згоду обох сторін (кан. 1064, 4.; 1102, 1.) Забороняється однаке уживати святих дійств, приписаних Требником при вінчанню; коли б з цеї заборони вийшло велике зло, Ординарій може позволити ужити деяких дійств з Требника при вінчанню. Забороняється також голосити оповіди, хіба що Ординарій уважав би за потрібне й відповідне, щоб викрити перешкоди; однаке **не можна згадувати релігії тої особи**, що не є католицькою (кан. 1026).

Коли парох напевно знає, що молодята відновили подружу згоду, або її відновлять перед некатол. пастором, як особою, що виконує дійства еретичної чи схизматицької секти, проти припису вище згаданого, не сміє бути присутнім на їх вінчанню, хіба за для дуже важних причин, усунути згіршення й порадитися вперед Ординарія (кан. 1063, 2).

ІV. Як треба поступати з тими, що мішане подружжя бажають заключити?

1. Нехай Ординарій й інші душпастири, отже й сповідники в своїй області, стараються, оскільки можуть, відвернути вірних від мішаного подружжя. (кан. 1064. 1).

Тому пригадають їм науку св. Церкви про мішані подружжя: тяжкий обовязок родичів відносно своїх дітей, строгий рахунок за них перед Богом, небезпеки, на котрі наражають себе й своїх дітей, жорстокість, що її виконують відносно дітей, виставляючи їх на зле виховання, злі приклади й згіршення, та вкінці правду віри, що поза Церквою нема спасення.

2. Коли ж їм перешкодити не можуть, нехай доложать усіх старань, щоб вірні не заключали таких подруж проти Божих і

церковних законів (кан. 1064, 2.). Душпастирі, коли побачуть, що не можуть відвернути молодята від мішаного подружжя, нехай стараються через Ординарія одержати диспензу, та подбаять, щоб молодята прийняли її під умовами вище згаданими, в приписаній спосіб заключили подружжя. Належить наставати, щоби катол. сторона висловідалася і прийняла св. Причастя перед шлюбом.

V. Як поступати з тими, що заключили мішане подружжя?

1. Коли мішане подружжя заключено не лише недозволено (ілліціте), але також і **неважно** (інваліде), н.пр. через брак приписаної форми, тоді католицьку сторону не можна прийняти до св. Тайн, доки не **уважнят**, це є “поправлять шлюб”; або коли це можливе, заховають молодята повну сепарацію, себто не будуть провадити подружого життя. Заключення подружжя перед некатолицьким міністром, чи пастором, є гріхом задержаним в нашій Дієцезії і тому для “поправи” подружжя треба осібної влади від Ординарія.

Щоб **уважнити** мішане подружжя треба, щоб: 1) молодята прийняли вище подані умови, 2) дістали диспензу на заключення такого подружжя та 3) заключили його в приписаній формі перед парохом і двома свідками. Коли ж некатолицька сторона не хоче відновити подружої згоди перед парохом, тоді можна зарадити тільки через **“санацію ін радіче”** ісцілення в корени.

2. Колиже мішане подружжя заключено **тільки недозволено** (ілліціте), молодят не можна прийняти до св. Тайн, хіба, що широко покаються, що в такий спосіб заключили подружжя й обіцяють, що доловчати усіх зусиль, щоб:

1. виховати всіх дітей в католицькій релігії;
2. навернути еретичну сторону; і
3. направити згіршення дане вірним.

Згіршення направиться через приступлення до св. Тайн, чесне життя і католицьке виховання молоді.

VI. Що треба робити, коли після подружжя заключеного **дозволено** або недозволено недбається про католицьке виховання всіх дітей?

1. **Коли католицька сторона не дбає** виконати всого, що може, до св. Тайн прийняти її не можна, доки не поправиться; коли ж справа є явна (публична), треба її зачислити до явних грішників. Сюди відноситься також кан. 1064. 3, що каже: “Після заключення мішаного подружжя у власній, або чужій території, Орди-

нарії та інші душпастирі пильно дбатимуть, щоб подруги вірно заховали вчинені обітниці.” а). Батька треба зобовязати, під відмовленням розрішення, щоб виховував усі діти в католицькій вірі, хіба, що повнолітні діти, виховані в ересі, вже не хочуть повинуватися батьківським приказам. б) Католицьку матір треба зобовязати, щоб вчинила все, що може, щоб виховати всіх дітей в католицькій вірі; коли б чоловік вперто забороняв, принайменше нехай старається дівчат виховати в католицькій вірі. Коли б чоловік помер у часі, в якім діти є ще малолітні, треба зобовязати матір, як опікунку, щоб усіх малолітніх дітей виховала в католицькій вірі.

VII. Церковні кари, установлені в цій справі.

1. Католики, що відважились заключити подружжя, хоч важне, однаке без диспензи Церкви, тим самим (іпсо facto) є виключені від законних церковних дійств, н.пр. церковного похорону, і благословенств, н.пр. вивід жінки, доки не одержить диспензи від Ординарія. (кан. 2375).

2. Підпадають **викляттю** (ляте сентенціє), що є задержане Орнарієві.

Католики, що: 1. заключили подружжя перед некатолицьким пастором, як особою, що виконує дійства протестантської чи схизматицької секти;

2. заключають подружжя з явною, або напів-явою угодою, щоб усі, або деякі діти виховати поза католицькою Церквою;

3. свідомо несуть своїх дітей хрестити до некатолицьких пасторів;

4. свідомо передають дітей своїх на виховання й науку в некатолицькій релігії (кан. 2319. 1.). Ті всі вперед повинні дістати диспензу від Ординарія чи його заступника, а потім одержати розрішення в св. сповіди.

о. М. Когут, ЧСВВ.

ЩО ТРЕБА РОБИТИ, ЩОБ ЛЮДИ СЛУХАЛИ НАШІХ ПРОПОВІДЕЙ

(Доклад виголошений на конференції священиків
дня 10-го травня, 1945 в Торонто, Онт.)

ВСТУП.—Божественний Спаситель перед своїм Вознесінням на небо, дав Апостолам приказ йти в широкий світ і проповідати Його Євангеліє. І вони, послушні Його бажанню, пішли всюди, де лише могли. “Во всю землю ізиде віщаніе їх і в конци вселення глаголи їх.” (Рим. X. 18). Хоч їм фарисеї та римські намісники зобороняли, вони відважно проповідували те, що чули й бачили. Вони не боялись переслідувань, терпінь, бо казали: “Чи справедливо перед Богом слухати вас більше як Бога, судіть.” (Діян. Ап. 4. 19). І не дивно, що вони так багато потрафили навернути до Бога в так короткому часі. Всюди вони розносili веселу вістку Христового Євангелія. А люди до них горнулися, наверталися й ставали християнами.

Св. Апостол Павло, по своїм наверненні, зрозумів також добре вагу проповідування Слова Божого й тому пише: “Горе, якщо б не проповідував Євангелія.” 1. Кор. 9. 6.) Він дістав приказ від Христа, бо “Христос не післав мене хрестити, а проповідати Євангеліє (1. Кор. 1. 17).

Не дивно, що також його ученик св. Діонізій Ареопагіт, сказав, що “нема нічого так божественного, як співпрацювати з Богом для спасення душ.” Опісля св. Вітці та учителі Церкви дуже стаються продовжати приказ Христа. Св. Іван Золотоустий каже: “Бог покликав нас на це достоїнство не на те, що б ми являлися при престолі в світлих, блислячих ризах; не на те, щоб ми вели вигідне й розкішне життя; не на те, щоб люди нас подивляли—ні. Ми маємо бути посередниками між Богом і людьми; пастирями, що пасуть вівці,стережуть, загублені відшукують; рибаками, що закидають ревно сіти; сторожами, що чувають старанно над стадом; вівцями й учителями, що повірені їм діти вчать, пильно виховують, для Бога здобувають, спасення їм за-безпечують.” Так, що до наших часів всі Папи та Єпископи раз по раз звертають увагу на проповідь, як на важкий орудник у розширенні Божого царства, “бо віра зі слухання, а слухання че-рез слово Христове” (Рим. 10. 17).

Світ також розуміє, що живе слово багато значить. І він зав-

зято працює. Кілько він має місіонарів, що раз у раз затроюють не лише старших, але на жаль нашу молодь. Більшевики-комуністи, байбельники всіми силами стараються свої засади впійти де лише можуть. Тому ми священики повинні звернути увагу на нашу проповідь. Ми повинні застановитись над тою важною справою й запитатися, чи ми робимо все, щоб вона була такою, якої Бог від нас вимагає. Чи люди їх охотно, радо слухають? Як ні—чому? Де є причина? Чи ми нашим вірним, нашим парохіям даемо здорову науку. Чи ми даемо їм хліб, чи радше камінь? рибу чи змію? Люди тепер, як колись, є жадні почути Слово Боже. Вони хотути почути добру проповідь. Гляньмо, як вони пильно ходять на місяні проповіди, науки. Хоч змучені, спрацьовані— вони йдуть, бо вони спрагнені. І ми повинні їм що неділі, свята, давати того корму, якщо не хочемо, щоб колись Господь не жадав “крові їх от рук наших” (Езек. 30. 6). Яка повинна бути наша проповідь? Які має мати прикмети? Ось це є наша тема. Заким до того дійдемо, застановімся коротко над деякими важними речами, що попереджають її.

1. ПЕРЕДВСТУПНА ЗАВВАГА.—Насамперед ми повинні здати собі справу яких слухачів маємо. Чи вони вчені, чи ні; старші, чи молоді; міські, чи селяни, чи мішані. Від того багато буде залежати, як ми до них будемо говорити. Інакше до вчених, а знову інакше до простих людей. Інакше до старших, інакше до молоді, а ще інакше до дітей.

Завжди ми повинні запитатися, що ми хочемо нашою проповіддю осягнути. Яка ціль? Чи лише аби говорити, чи повчити? Завжди добре мати точну, ясну програму. Навіть добре собі записати коли, де й що ми говорили. Тоді не будемо те саме говорити, повторяти.

Якщо ми є довго парохами, говорім циклеві проповіди. Тоді за рік, два, дуже легко можемо перейти всю католицьку науку. Нераз дивно, що люди, що уважають себе за добрих, свідомих католиків, не знають найважніших правд нашої св. віри, обряду. Ба і то не знають різниці межи наукою протестантів а католиків. Чому? Бо ніколи не мали нагоди почути циклевих проповідей. Нераз аж сумно, що вмирають деякі, а не знають сповідатися, до Служби Божої послужити, імен церковних риз, посудин, і тим подібне. А це легко навчити, як священик має ясну, точну програму й її тримається.

II. ПРИГОТОВАННЯ ДО ПРОПОВІДІ.—Коли тепер до виступу до радія світські люди вимагають, щоб бесіда була виписана, солідно опрацьована, тим більше нам треба солідного, совісного

приготовлення до наших проповідей. Бо горе чоловікові, що робить діло Боже поверховно.

Перед кожною проповіддю нам треба багато молитись, читати, думати, розважати. Наши люди вже розуміють, коли священик приготувався, а коли говорити “екс абрупто,” І не дивно, що не слухають, позіхають, або й перестануть до церкви ходити.

Тому заздалегідь треба взятись до роботи. Завчасу знати, що маємо говорити в неділю, чи свято. Від часу до часу занотувати собі гадки, що нам приходять в тижні, що почуємо, або перечитаємо. Тоді проповідь буде “наша”, а не чужа.

Хоч ми вже й довго священиками, треба зробити собі схему, поділити матерію, посортувати аргументи, насамперед зо св. Письма, св. Отців, з розуму.

Якщо ми виписали проповідь, добре її вивчитись на пам'ять. Ale так, щоб ми її не говорили механічно, але з переконанням, з чуттям.

Тут варта додати, що коли хочемо, щоби котрийсь священик говорив у нас на празнику або колибудь даймо йому знати завчасу, аби мав час приготуватися.

ІІІ. САМА ПРОПОВІДЬ.—Проповідь ми повинні говорити ясно. Це значить, уникати всяких неясних, високих, трудних слів, що люди їх не розуміють. Христос знижався до всіх. Так, що малі діти добре зрозуміли навіть вищі правила. “Ще жаден чоловік так не говорив, як чоловік цей.” (Ів. 7, 46), казали слуги, що Його мали зловиги. На нішо не здалась високопарна, цвітиста, поетична проповідь, якщо вона не загріла, заохотила наших пархіян до ліпшого, кращого, святішого життя. Ми тоді були б “аки кимвал звеняцій.”

Проповідь повинна бути практична: це є, щоби проповідник подав певну, життєву постанову, що випливала б, чи то з цілої проповіді, чи з частей. Вірному звичайно тяжко самому витягнути овоч-користь із проповіді. Дальше, нам треба триматись **одної річки**, це значить, добре одну тему пояснити. Не дивно, що люди, коли запитані, не знають про що ми говорили.

Наши проповіді повинні бути **цікаві, займаючі**. Тому ми повинні наслідувати Христа в Його способі. Він уживав багато порівнань, прикладів із життя, і не дивно, що вони забували за їду, за діло, відпочинок і тощо.

Приклади мають бути правдиві, а не сфабриковані, видумані. Бо католицька віра є занадто сильна, правдива, щоб її ми мусіли доказувати фальшивими доказами. Добрий, живий, новітній

приклад кидає багато світла на нашу тему й люди ліпше запам'ятають собі проповідь.

Кожна проповідь повинна мати початок або вступ, середину й кінець. Про це ми вчилися в реториці, тому тут є злишне те все повторяти.

Треба також старатись “каптаре беневоленціям популі” вже на вступі. А це осягнемо, коли ми будемо проповідувати “Христа Распята,” а не себе самих. Тому більше треба нам уживати цитатів св. Письма, бо це є натхнене Боже Слово. Часами деякі провідники забагато наводять різних світських поетів, письменників, авторів, а замало Божих слів. Але не вистарчить цитати св. Письма якбудь навести. Вони повинні мати своє приміщення й показати в чім їх сила, їх пояснити.

Дуже важною є річчю приготувати догматичні проповіди. Треба людям показувати взнесеність та красу нашої віри. Коли будуть бачити її правдивість, вони не захитаються, але ще й інших утверджать у вірі.

Під час таких проповідей не треба входити в субtelні квестії, над якими богослови диспутують. Бо то шкода часу; Вистарчить збити одну, другу трудність чи закид, щоб знали, як відповісти противникам. На проповіди не говорити про політику, про це є час у галі або мати осібний, добре обдуманий відчит.

Сама проповідь повинна бути **коротка**. Ніколи не повинна бути довша як пів години, хіба під час св. Місії. Звичайно по півгодинній проповіді наші люди стають пересичені. Тому треба добре приготуватись, щоб людей і себе не мучити. Коли люди нудяться, або позіхають, кашляють, це знак, що треба кінчити. Добра, коротка, ядерна, ясна проповідь більше принесе користі, як довга, розлізла, темна і необдумана. В деяких церквах по містах виголошують 10-мінутові проповіди, особливо на тихих Сл. Божих. Варта і нам спробувати.

IV. ВИГОЛОШЕННЯ.—Говорили треба виразно, так, щоби всі чули кожне слово. Тепер до цого помагають голосники, особливо по містах.

Під час проповіді не треба спішитися, бо люди поволі думають. Як скоро говориться, все є страчене. Всі слова треба **виразно** вимовляти. Наш голос також повинен бути мілій, лагідний та модулювати його, де треба. Це також відноситься до наших рухів. Вони повинні бути природні не вимушенні.

Ми повинні говорити з **переконання і широ**. Бо як ми самі не віримо в це, що говоримо, як люди повірять? Якщо в нашім серці нема того отню жару, ми не зможемо других запалити. Тому

з того слідує, що ми мусимо насамперед практикувати, а потім вчити, щоб часом нам хтось не сказав: “Врачу, ісцилися сам.” (Лук. 4, 23). Наше життя має бути після засад Христових, бо інакше шкода проповідувати. “Верба дочент, егземпля трагунт.” Люди також скорше будуть слухати та поважати побожного, святого, совісного священика хоч може не дуже бистрого, як мудрого, але не побожного, що інакше живе а інакше вчить. Глядім, щоб Христос за нас не сказав, що “цей народ почитає мене устами, а серце його далеко від Мене.” (Мат. 15, 8) (Ісаїя 29, 13).

Ми повинні бути в проповіді второпні та тактовні. Тому треба уникати образливих, простих слів. Ніколи не направимо наших людей, коли ми в церкві, на святій проповідниці будемо їх ображати. Такт проте вимагає, щоб присутніх не сварити, або картати неприсутніх. Невторопно було б також всіх картати за провини одиниць. Якщо маемо звернути увагу, робім це спокійно, а не з пристрасти. Тоді люди скорше приймуть заввагу й не будуть чутись завстиджені.

Люди також не люблять коли проповідник кожної неділі говорити про гроші. Кілько людей через це не ходять до церкви! Люди дадуть, коли бачать, що треба. Але кожної неділі говорити про гроші, то за багато. Люди люблять датати й дають доброму священикові як бачуть, що щось робиться за їх гроші.

Вкінці, найважніша прикмета доброго проповідника— це Його велика **любов** до Бога і близких. “Люби й роби, що хочеш,” сказав колись св. Августин. Проповідник, що любить своїх вірних, не буде нічого жалувати для них. Він добре приготовиться. Він буде старатись своїх слухачів зрозуміти. Він любить їх душі. Він знає, що для них Христос вмер і тому завжди буде старатись дати все їм найліпше, що може їм дати. Любов— це ключ до людських сердець. Любов, це секрет зискати собі їх довірія.

Та тому всіх без різниці любити. Ніколи не висказуймося зле про наших слухачів, що вони темні, глупі, або ще гірше. Радше цінім високо їх душі, стараймося їм помогти, тоді вони нас полюблять, а наша проповідь буде успішна й корисна.

ЗАКІНЧЕННЯ.—Уживаймо проте це оружжя проповіди, що його Бог нам дав. Користаймо з нагод, коли лише можемо говорити до людей в імені Божім. Це для нас честь і колись нас чекає велика нагорода по словам Христовим: “Аще сотворить й научить, сей велий наречеться в царстві небеснім.” (Мат. 5 .19).

ХРОНІКА ДІЄЦЕЗІЇ 1945.

3. січня, вівторк, зарядження поминальних богослужень, пана-хид й жалібних академій по отриманні офіціяльного звідомлення з Ватикану про смерть Митрополита Кир Андрея.

7. січня, Христове Різдво, Їх Ексцепенція Кир Василій відправив о півночі Архієрейську Службу Божу у церкві св. Володимира й Ольги у Винипегу, її виголосили з цієї нагоди Різдвищу проповідь.

18. січня до 25 січня, "Тиждень Одности," проголошення, щоб всі молилися щиро за одність і навернення відлучених.

28. січня, неділя, Преосвящений Кир Ніль був присутній на Вечірні у церкві св. Николая, у Винипегу, а відтак відправив Архієрейське Поминальне Богослуження за душу Митрополита Кир Андрея й з цього приводу виголосив проповідь про заслуги Митрополита для Канадійської Дієцезії.

23. лютня, пятниця, Преосвящений Василій проголосили "Звідомлення Єпископського Ординаріату," де захотили всіх Вірних, щоб помогли патріотичним зусиллям Червоного Хреста.

18. березня, неділя, Преосвящений Кир Василій відвідали церкву св. Володимира й Ольги у Винипегу, а Преосв. Кир Ніль церкву св. Духа на Бруклендс. Оба Архієреї виголосили великопосні проповіді.

25. березня, неділя, Преосвящений Кир Василій відвідав церкву св. Андрея у Винипегу, а Кир Ніль церкву св. Покрови й в часті Служби Божої виголосили великопосні проповіді в обох церквах.

27. березня, вівторок, Преосвящений Кир Ніль відвідав Школу св. Николая у Винипегу під проводом СС. Служебниць ПНДМ, куди учащає 160 шкільних дітей від 1-го до XII-го грейду включно.

8. травня, вівторок, Комунікат Єпископського Ординаріату з приводу закінчення війни в Європі з відспіванням "Тебе Бога Хвалим," як і гарячими молитвами до Цариці України у місяці травні за наш Нарід і його кращу долю.

10. травня, четвер, Конференція Священиків у Винипегу, Йорктоні й Торонті, а у Мондері 17-го травня.

24. травня, четвер, Архієрейська Служба Божа із проповіддю Їх Преосвященства Кир Ніля у Йорктоні, де приступило до св. Причастя 220 нашої шкільної молоді, відвідини Колегії св. Йоси-

фа під проводом Християнських Братів і Інституту Пресв. Серця Христового під проводом СС. Служебниць, ПНДМ. Присутність при роздачі нагород: абсолювентів 23, а абсолювенток 13.

30. травня, середа, Їх Преосвященство Кир Василій уділили нині свячення Модеестові Гнеськові й Йосафатові Шкваркові, богословам ЧСВВ. у Гримсбі, а слідуючого дня висвятили на діакона Модеста Гнеська, ЧСВВ.

10. червня, неділя, Їх Ексцепленція Кир Василій відправив Архієрейську Службу Божу у церкві св. Успення у Гримсбі, й на ній висвятив на священиків: Мирона Дацюка, ЧСВВ з Мондеру й Модеста Гнеська, ЧСВВ. з Монреалю.

13. червня, середа, Їх Преосвященство Кир Василій висвятив богословів Григорія Овчарика й Івана Ворону на діаконів у церкві св. Николая, у Винипегу.

14. червня, Вознесення ГНІХ., Їх Ексцепленція Кир Василій відправив Архієрейську Службу Божу у Сондавн, Ман., й виголосив з нагоди празника проповідь. Цього дня Преосвящений Ніль відбув Архієрейські Відвідини рано на Ланівцях, Саск., а пополудні на "Боднарах."

17. червня, неділя. Архієрейська Служба Божа Їх Ексц. Кир Василія у новій церкві св. Ап. Петра й Павла у Клендейк, Ман., на схід від Кукс Крік, й торжественне посвячення хрестів на бані церкви. Цього самого дня Їх Преосвященство Кир Ніль відправив Архієрейську Службу Божу на Приймовім, Саск., а пополудні відбулися архієрейські Відвідини на Ст. Джуліен, Саск.

19. червня, вівторок. Основання Згromадження Сестер Місіонарок Християнської Любові у Канадійськім Екзархаті під ч. 64/45, на основі Грамоти св. Апостольської Столиці з дня 17. травня, 1945 р., під ч. 1134/45. Першим єпископським Візитатором і Ординаріятським Відпоручником назначено Впр. о. М. Романовича, ЧСВВ., професора богословських наук у Гримсбі, Онт.

24. червня, неділя, Їх Ексц. Кир Василій взяв участь в отворенні Католицької Місійної Витави у Ст. Боніфасі, Ман., а Преосв. Кир Ніль мав Архієрейську Службу Божу у Кендіяк, Саск., а вечером Архієрейські відвідини у Гренфел, Саск.

25. червня, Архієрейська Служба Божа, яку відправив Преосв. Кир Ніль з нагоди празника Пресвятої Тройці у Дайзарт, Саск.

29. червня, п'ятниця. Їх Преосвященство Кир Василій взяв участь у похороні Монс. Мортонса, В. Г. Архідієцезії Винипег у катедрі Матері Божої.

1. липня, неділя. Преосвящений Кир Василій взяв участь у Архієрейській Службі Божій Кардинала Вильнева разом із інши-

ми католицькими єархами з приводу закінчення Місійної Католицької Вистави. Їх Ексц. Кир Ніль мав Архієрейську Службу Божу й посвячення церкви на Мелеб, Ман., а по полудні на Фолей (св. Николая), Ман.

2. липня, понеділок. Засідання Єпископської Ради.

7. липня, субота. Їх Ексц. Кир Ніль мав Архієрейську Службу Божу у церкві св. Йоана Хрестителя, у Аррані, місті й з нагоди празника виголосив проповідь. Пополудні відбулися Архієрейські Відвідини у Стінен, Саск.

8. липня, неділя. Їх Ексц. Кир Василій відправив Архієрейську Службу Божу з нагоди празника Пресвятої Евхаристії у церкві Пресвятої Евхаристії у Вінніпегу, Ман., Їх Ексц. Кир Ніль посвятив нову церкву у Прісвіл, Саск., і мав рано Архієрейську Службу Божу, а о год. 4. мав Архієрейські Відвідини у Чехів, Саск., вечером же о год. 7 у Григореві, Саск.

9. липня, понеділок. Їх Преосвященство Кир Ніль відправив Архієрейську Службу Божу у Бучачі, Саск.

12. липня, четвер. Їх Ексц. Кир Ніль відправив Архієрейську Службу Божу у Етелберт, Ман., із нагоди празника Св. Апостолів Петра й Павла виголосив проповідь. Вечером відбув Архієрейські Відвідини у Каван, Ман.

13. липня, пятниця. Архієрейська Служба Божа у Гарленд, Ман., Їх Екц. Кир Ніля й виголошення проповіди з нагоди празника Пресвятого Серця Христового.

15. липня, неділя. Їх Ексц. Кир Ніль відправив Архієрейську Службу Божу у Мінк Крік, Ман., а пополудні відбув Архієрейські Відвідини у Богдан, Ман. Цього дня відбулося приняття до Католицької Церкви й до звязи з Крилом Нашого Екзархату о. Григорія С. Олійника у церкві св. Володимира й св. Ольги, Вінніпег, у присутності Їх Ексцеленції Кир Василія.

29. липня, неділя. Архієрейське посвячення нової церкви у Форк Ривер, Ман., відтак Архієрейська Служба Божа з проповіддю. Пополудні Архієрейські Відвідини у Вінніпегозис, Ман. місті.

30. липня, понеділок. Архієрейська Служба Божа для нашої молоді з "Вакаційної Школи" під проводом Сестер Служебниць, ПНДМ., у Сенді Лейк, Ман.

12. серпня, неділя. Їх Ексц. Кир Ніль мав посвячення нової церкви у Рама, Саск., а відтак Архієрейську Службу Божу й проповідь. По полудні відбулися Архієрейські Відвідини у Інвермей (Куликіві), Саск.

13. серпня, понеділок. Архієрейська Служба Божа й проповідь Їх Ексц. Кир Ніля у Курокі, Саск.

19. серпня, неділя. Архієрейське Посвячення нової церкви й Служба Божа у Бекенгем, Саск., а пополудні Архієрейські Відвідини Їх Преосвященства Кир Ніля у Джесмин, Саск. (Дороші)

26. серпня, неділя. Преосвящений Кир Ніль посвятив нову церкву у Інсінгер, Саск., а пополудні були Архієрейські Відвідини у Ярославі, Саск.

28. серпня, вівторок. Архієрейська Служба Божа з нагоди празника Успення Матері Божої у Бівердейл, Саск., а пополудні відвідав Їх Ексц. Кир Ніль церкву у Плейнвю, Саск.

2. вересня, неділя. Їх Преосвященство Кир Василій відправив Архієрейську Службу Божу у Едмонтоні, Алта., з приводу отворення Інституту ім. св. Йосафата, а відтак посвятив його і мав проповідь. Цього самого дня відбулася рано Архієрейська Служба Божа у Райн, Саск., а пополудні мав Їх. Ексц. Кир Ніль Архієрейські Відвідини у Брокстон, Саск.

3. вересня до 7. вересня відбулися Духовні Вправи для всіх священиків західної Канади у Йорктонській Колегії св. Йосифа під проводом Впр. о. Місіонаря Гр. Шишковича, ЧНІ., у яких взяли участь оба Преосвященні.

9. вересня, неділя. Архієрейська Служба Божа Їх Ексцеленції Кир Ніля у церкві Пресвятої Родини у Винипегу, на Форт Руж.

16. вересня, неділя. Їх Ексцеленція Кир Ніль відправив Архієрейську Службу Божу у церкві св. свящ. Йосафата у Едмонтоні ї з нагоди празника виголосив проповідь.

26. вересня до 28. вересня. Конференція Католицького Епископату Канади під проводом Еміненції Кардинала Вильнева у Квебеку, де від нашого Екзархату взяв участь Їх Ексцеленція Кир Ніль.

1. жовтня до 5. жовтня, відбулися Духовні Вправи для всіх священиків східної Канади у Інституті ім. Митрополита Шептицького у Торонті під проводом Впр. о. Гр. Шишковича, ЧНІ. ①

7. жовтня, неділя. Їх Преосвященство Кир Василій був присутній на співаній Службі Божій у церкві в Босежур, Ман., та виголосив проповідь, а пополудні довершив посвячення новозбудованої резиденції.

14. жовтня, неділя. Їх Преосвященство Кир Ніль відправив Архієрейську Службу Божу у церкві св. Покрови, у Винипегу ї з нагоди празника виголосив проповідь.

15. жовтня видано Обіжник Еп. Ординаріяту в справі помочі для священиків і інших скитальців в Європі. Цей обіжник, в якім

проголошено збірку на поміч скитальців по всіх церквах нашої Дієцезії.

20. жовтня, субота. Преосвящений Кир Ніль взяв участь у З'їзді Українського Католицького Юнацтва Провінції Манітоби й з цієї нагоди виголосив до нашої молоді промову.

21. жовтня, неділя. Преосвящений Кир Василій був присутній на співані Службі Б. у церкві св. Николая у Винипегу з при-воду З'їзду Манітобської Молоді й виголосив з цього приводу проповідь.

21. листопада, в середу, з нагоди Празника св. Арх. Михаїла Архієрейська Сл. Божа і проповідь в Тиндал, Ман.

25. листопада, неділя. Архієрейська Служба Б. і проповідь з нагоди Празника св. Йосафата, Вест Торонто, Онт.